

פתרון הבחינה

בעברית

קיץ תשפ"ד, 2024, שאלון: 11282
מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

נמידע על פסיכומטרי
ביזאל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את המאמרים 1–2 שבנספח המצורף, וענו על כל השאלות 1–13.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. כותבת מאמר 1 מעלה במאמרה שלוש שאלות.

העתיקו ממאמר 1 את שלוש השאלות, וכתבו את התשובה על כל אחת מהן על פי המאמר.
(9 נקודות)

שאלה 1: מדוע אף על פי שמעשי קונדס הם ביטוי להתנהגות לא נאותה, הם מעוררים בנו סימפתיקה?
תשובה: הם מעוררים בנו תמהיל רגשי של כעס, צחוק והנאה שגורם לנו בסופו של דבר להתרצות למעשה הקונדס ולקבל אותו בחביבות.

שאלה 2: איך יודעים מה המידה הנכונה?

תשובה: מעשה קונדס צריך להיות מאוזן: מצחיק, קליל ומשעשע במידה שתואם לקהל אך גם עוקצני במידה הנכונה דהיינו שאינו מזיק ואין בו קורבן.

שאלה 3: הייתכן שלמעשי השובבות המוצלחים יש היבטים חיוביים?

תשובה: כן, משום שמטרתם להפוך את העולם למקום טוב ומשעשע יותר, והם מונעים מרצון להיטיב את החיים.

2. בדיון במושג "קונדס" במאמר 1 הכותבת משתמשת בניגודיות.

א. העתיקו משפט אחד ממאמר 1 שבו מובעת ניגודיות. (2 נקודות)

אנחנו גם שונאים ליפול במלכודת הזאת וגם נהנים מכך. **תשובות נוספות- ראה נספח**

ב. לשם מה הכותבת משתמשת בניגודיות בדיון במושג "קונדס"? (4 נקודות)

הניגודיות בדיון במושג זה ממחישה את הניגודיות הקיימת בו- מצד אחד יש בו היבט שלילי- מעשה הקונדס יכול להיות מרגיז ונחשב להתנהגות לא נאותה, אולם מצד שני יש בו היבט חיובי- הוא משעשע, מהנה ובא ממקום טוב של הומור.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

3. לפניכם סיפור מעשה על הרשלה שהיה בדחן חסידי שחי באוקראינה במאה ה-18, ועל בסיס דמותו נבנתה דמות שמיוחסות לה בדיחות רבות. מקובל לראות במעשיו של הרשלה – מעשי קונדס.

הרשלה ישב באכסניה וביקש מבעלת המקום ארוחת בוקר. בעלת המקום שהכירה את הרשלה וידעה כי הוא עני ולא נוהג לשלם, סירבה להגיש לו ארוחה. פנה אליה הרשלה ואמר: "האם יודעת את איך מבשלים שני דגים שלמים בשלושה סירים בלי לחתוך אף לא דג אחד?"

השיבה לו בעלת האכסניה בשאלה: "ואתה יודע?"

"אם תיתני לי ארוחת בוקר, אגיד לך". הבטיח הרשלה.

בעלת המקום הגישה לו ארוחה. לאחר שאכל אמר הרשלה: "את שאלת אם אני יודע איך מבשלים שני דגים שלמים בשלושה סירים בלי לחתוך אף לא אחד מהם, ואני אמרתי לך שאענה לך אחרי שאסיים לאכול. ובכן עכשיו אני עונה לך: 'לא, אינני יודע!' "

(מתוך אופק, ע' ובן-נר ר' [ליקטו ועיבדו] [תשנ"א, 1991] הרשלה – כל סיפורי הרשלה)

בחרו בשלושה מאפיינים של מעשה קונדס, המוזכרים ב**מאמר 1**, והוכיחו על פי כל אחד מהם שהמעשה של הרשלה המתואר בסיפור הוא מעשה קונדס. (9 נקודות)

מאפיין א- יש בו הומור. התשובה של הרשלה בסוף הסיפור מצחיקה.

מאפיין ב- ערמומיות. הרשלה הערים על בעלת המקום וגרם לה לחשוב משהו אחר בעוד למעשה

התרחשה פעולה אחרת (ענה לה שאינו יודע כשהיא ציפתה לתשובה אמיתית).

מאפיין ג- היותו של הקונדס מעשה, פעולה. הרשלה לא רק אמר אלא יצר מצב של פעולה: הגשת האוכל,

אכילתו.

תשובות נוספות- ראה נספח

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

4. א. במאמר 2 מוצגות חמש מילים כמקור אפשרי למילה "קונדס".
 העתיקו כל אחת מן המילים האלה, וכתבו מהי משמעותה. (5 נקודות)
המשמעות	_____	המילה קונדיטון
המשמעות	_____	המילה קונדל/קונדיס
המשמעות	_____	המילה קודסניק
המשמעות	_____	המילה קונץ
המשמעות	_____	המילה קונטוס
- ב. במאמר 1 הכותבת בחרה לציין רק אחת מן המילים שהוצגו במאמר 2 כמקור למילה "קונדס".
 מבין המילים שציינתם בסעיף א, הקיפו מילה זו. (נקודה אחת)
- ג. (1) האם כותב מאמר 2 מסכים עם המשמעות שכותבת מאמר 1 בחרה בה בנוגע למקור המילה "קונדס"? (נקודה אחת) לא.
- (2) העתיקו ממאמר 2 משפט המוכיח את תשובתכם. (2 נקודות)
הצעות אלו נראות דחוקות, ונראה שאין לחפש את המקור במסורת העברית הקדומה אלא בלשונות העמים שבהם היו ההודים.

5. לפניכם משפט ממאמר 1 ובו מודגשת מילה.
 "מעשי שובבות שכאלה מעוררים בנו תמהיל רגשי" (שורות 3-4).
 איזו מבין המילים שלפניכם מתאימה להחליף את המילה "תמהיל" במשפט זה?
 הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) חיזוק
 (2) מיזוג
 (3) פיזור
 (4) גיבוש

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

6. לפניכם משפט ממאמר 1 ובו מודגשים צירוף ומילה.
 "תופעה [...] שיש בה גילויים שאינם מרנינים לב בתחילה, ובכל זאת מתרצים לה"
 (שורות 12-13).
- איזה מבין זוגות הצירופים שלפניכם מתאים להחליף את המילים "מרנינים לב"
 ו"מתרצים" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) אינם משמחים ובכל זאת מבדחים.
 - (2) אינם גלויי לב ובכל זאת נענים לה.
 - (3) אינם מרוממי רוח ובכל זאת מסכימים עימה.
 - (4) אינם מרטיטי לב ובכל זאת רוצים אותה.
7. לפניכם חלק משפט ממאמר 1 ובו מודגשת מילה.
 "... בעיקר מנקודת המבט של עורך 'הטיימס' דאז" (שורה 32).
- איזה מן המילים או הצירופים שלפניכם מתאים להחליף את המילה "דאז" במקרה זה?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) עורך הטיימס הוא.
 - (2) עורך הטיימס הנוכחי.
 - (3) עורך הטיימס בימינו אלה.
 - (4) עורך הטיימס באותה התקופה.
8. לפניכם משפט ממאמר 1 ובו מודגש ביטוי.
 "השובבים הם אנשים שמעיזים לצחוק מהחיים, מן הדבש ומן העוקץ שבהם" (שורות 38-39).
- מה פירוש הביטוי "מן הדבש ומן העוקץ" במשפט זה?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) ממתיקותם של החיים
 - (2) מן הטוב ומן הרע בחיים
 - (3) מן הבעיות ומקשיי החיים
 - (4) ממאכלים מתוקים וחריפים

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

9. לפניכם משפט ממאמר 1 ובו מודגשת מילה.

"באמצעות מעשה הקונדס מערימים עלינו" (שורה 43).

לפניכם שלוש הגדרות מן המילון למילה "מערים". איזו מן ההגדרות מתאימה למשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) עורם, אוסף לערמה

(2) מחכים, קונה דעת

(3) נוהג בעורמה, בפיקחות, מחבל תחבולות

10. לפניכם משפט ממאמר 2 ובו מודגשת מילה.

"הופעת הבכורה של המילה 'קונדס' בספרות העברית הייתה בשנת 1824" (שורות 1-2).

מהו פירוש הביטוי "הופעת בכורה" במשפט זה? (3 נקודות)

הפעם הראשונה שבה המילה הופיעה.

11. לפניכם משפט ממאמר 2 ובו מודגש צירוף.

"הראשון שניסה לעמוד על מקור המילה 'קונדס' היה הסופר הליטאי" (שורה 15).

לפניכם כמה ביטויים שמופיע בהם הצירוף "עומד על".

איזה מבין הביטויים דומה במשמעותו למשמעות הצירוף "עומד על" שבמשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) עומד על כנו

(2) עומד על טעותו

(3) עומד בדבריו

(4) עומד על טיבו

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11282 + נספח

12. לפניכם משפט ממאמר 2 ובו מודגשת מילה.

"הצעות אלה נראות **דחוקות**" (שורה 29).

איזו מבין המילים שלפניכם מבטאת את משמעותה של המילה "דחוקות" במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) הולמות

(2) מאולצות

(3) סבירות

(4) פשוטות

13. לפניכם משפט ממאמר 2 ובו מודגשת מילה.

"כינוי לכלב מעורב, המשמש בסלנג כינוי לנער **פוחז**" (שורות 31–32).

איזה מבין הביטויים שלפניכם **מנוגד** למילה "פוחז" במשפט זה?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) איש הפקר

(2) קל דעת

(3) פורק עול

(4) כבד ראש

נספח
שאלון 11282
תשובות אפשריות נוספות

שאלה 2- א:

יין שיש בו מתיקות של יין ערב לח וחרירות צורבת של פלפל כאחד, מתוק וצורבני.

שאלה 3:

מאפיין נוסף: אין קורבן או נזק. בעלת המקום לא הייתה קורבן, הגישה לו ארוחת בוקר ולא יותר מכך, כלומר הייתה מידה נכונה של "נזק".

